

nositi, pa le takrat, kadar napravi društvo izlete ali kako veselico.

§. 6. Dolžnosti udov so: a) da namene društva po svojej moči pospešujejo, b) da plačujejo v blagajnico vstopnino, — mesečne in druge doneske, kakor je to odločil glavni zbor (§. 9 d.); c) da so v društvenem življenji brez ugovora pokorni naročilom društvenega odbora in po njem postavljenih organov.

§. 7. Društvena opravila oskrbljuje: a) glavni zbor, b) društveni odbor.

§. 8. Vsako leto konec meseca decembra skliče odbor redni glavni zbor. Razun tega je odboru prosto dano, sklicati izvanredni glavni zbor, mora pa to storiti, ako ga, dodavši vzroke, pismeno nasvetuje vsaj 10 družbenikov.

§. 9. Glavni zbor ima najvišjo pravico v vseh društvenih zadevah in odločuje z nadpolovično večino, naj si bode udov nazočih kolikor hoče. Posebno mu pripada: a) voliti društveni odbor, b) prenarediti društvena pravila, c) potrditi društvene račune in proračune in v namen pregledovalce voliti, d) določiti vstopnino in mesečne prineske za društveno blagajnico, e) sklepati o predlogih odbora ali posamesnih družbenikov.

§. 10. Telovadni odbor obstoji iz 9 odbornikov, ki se volijo v glavnem zboru za eno leto, pa se smejo potem zopet voliti. — Odborniki volijo med seboj starosta in njegovega namestnika, potem učitelja in med seboj razdelé dotična opravila.

§. 11. Društvo ima svoj sedež v Ljubljani, pa ima pravico, soglasno s tem pravili podružnice po kranjski vojvodini napraviti. — Odborniki društva morajo prebivališče v Ljubljani imeti.

§. 12. Odbor opravlja svojo službo brezplačno. Da njegovi sklepi obveljajo, mora biti v seji pričujočih vsaj 5 odbornikov in njihova nadpolovična večina mora pritrditi.

§. 13. Starosta ali oziroma njegov namestnik predseduje glavnim zborom in odborovim sejam, vodi razprave, sklicuje odboro ve seje, podpisuje s tajnikom vred pravovezalno vsa pisma, potem dopise in naznanila ter zastopluje društvo proti zunanstvu.

§. 14. Odboru pripadajo vse pravice in opravila, ktera niso naročito izročene glavnemu zboru. Odbor napravlja, kar se mu potrebno in za društvo koristno dozdeva, vpelje red, in nadzoruje, da se izpeljuje.

§. 15. Odbor naznanja svoje oglase, kakor se mu potrebno dozdeva, bodi-si po časnikih, bodi-si po posebnih naznanilih.

§. 16. V društveno premoženje spada: a) telovadno orodje in druga oprava, b) vstopnina in redovni mesečni prineski udov ali učencev, c) prostovoljni darovi, čisti dohodki plačanih veselíc (ali z vstopnino) po društvu izdanih knjig ali časnikov itd.

§. 17. Društvo se razdruži, kadar to sklène glavni zbor. Glavni zbor, ali če to ni mogoče, določi odbor, kaj se ima zgoditi s premoženjem.

§. 18. Razprtje društvenikov med seboj razsoja odbor, razprtje med odborom in posameznimi društveniki pa veliki zbor dokončno.

§. 19. Društvo ima pravico, umrle svoje ude slovesno na pokopališče spremljevati.

§. 20. Osnovni odbor nabira ude in opravlja odborov posel, dokler prvi glavni zbor ne postavi odbora.

Odbor „Sokola“ v Ljubljani.

Vesel pogovor med kmeti

na trgu kranjskega mesta 17. svečana 1868.

Janez. No, Andrej, kaj pa si danes tako šembrano vesel? Od kodi pa prideš tako svetlega obraza?

Andrej. Pri sodnii sem imel opraviti, in res sem danes ž njo tako zadovoljen, da še nikoli ne tako.

Štefan. Si pa že koga prav stisnil in sodnija ti je pomagala.

Andrej. Štefan! ko te ne bi poznal, da rad burke uganjaš, drugo bi ti pokazal; tako pa ti ne zamerim, posebno danes ne, ker sem tako posebno vesel.

Janez. Kaj neki more to biti? Si mar kakošno erbsčino staknil?

Andrej. Erbsčine ravno ne, al neko drugo pravico, ki je tudi kos erbsčine, ktere sem jaz in vsi moji sosede veseli, kteri ne znamo nemški.

Janez. Kaj tedaj?

Andrej. Danes se je v kanceliji vse lepo po domače z nami govorilo pa tudi pisalo tako, da sem vse razumel in na koncu vedel, kaj sem podkrižal. (Jože, Jaka in Matevž mu pritrdijo enoglasno). Res je tako bilo.

Jože. Jaz gospôdom nikoli nisem prav verjel, ker so po svoje pisali; zmiraj sem mislil, Bog vedi, kaj pišejo. Glejte, danes pa sem čisto vse zastopil. To je vendar pošteno, da tudi ubogi kmet vé, na kaj da podkriža.

Matevž. Jaz imam zavoljo tega presnetega nemškega jezika že veliko škodo. Dvakrat sem padel v kontumacijo, ker nisem znal sam brati; nesel sem pismo človeku brati, ki se štuli, da zná nemški, pa mi je pozneji dan povedal, kdaj da imam k tožbi priti. Ne lažem se, če rečem, da več kot 200 gold. škode mi je že nemški jezik napravil. Naj ga ima, kdor ga zná; saj mu ga privoščimo; al nam naj ga ne silijo.

Jaka. Meni je ravno taka pela, in v kanceliji so me še z oslom pitali, ko sem dva dni prepozno na odgovor prišel.

Andrej. Sam Bog vedi, da je res to, da sem celih 300 gold. zgubil, ker sem en dan prepozno prisegat prišel. Dohtar Toman me je sicer spet v pravi stan pripravil z rekurzom na višo sodnijo, pa kaj je pomagalo, ker je moj dolžnik med tem vse svoje premoženje iz rok dal, in nisem imel družega prijeti, kakor praznega dolžnika.

Janez. Domačih pisem je res vse veselo, celó v oštarii se je govorilo o tem in vsak je zadovoljen s to prenarodbo v naši sodnii.

Jože. Sosedje, jaz sicer tudi kranjskega jezika ne znam ne pisati ne brati, al moj sin Primaž, kteri je v našo šolo hodil, mi je vse prebral, kar sem od sodnije v kranjskem jeziku dobil, in dobro sem zastopil. Jaz sem zadnji čas že enekrat dobil pisma v domačem jeziku iz kranjske sodnije. Poprej pa sem hodil po vsi fari, da sem kakega nemškona vjel, da mi je kancelijski list prežokal, pa velikrat mu je bil toliko kos, kot žaba lešnjeku.

Matevž. Zdaj bo le še našim otrokom in nam naša šola pri fari kaj pomagala in rad jih bom prihodnjič v šolo pošiljal. Do zdaj sem se pa zmiraj branil, ker sem mislil, da ima fant in jaz več dobička, če mi krave pase ali kaj družega dela, kakor če v šolo hodi, in nazadnje ni pečen ne kuhan.

Ko Boštjan ta pogovor sliši, šepetá svojemu prijatelju Martinu blizo te-le besede na uhó: Martin! če pa to obveljá, gré najini „nèc“ rakom žvižgat. Martin! koliko poličev sem ga jaz spil, ko sem kmetom „šrifte“ bral; kako mošk sem bil, ko sem jo v kanceliji po nemški lomil; gospodje so me tudi po gosposko nago-varjali, druge pa so po kmečko rentočili.

Boštjan. Pa saj to ne more biti, da bi to tako ostalo, da bi vsak „pauer“ vedel, kaj da kancelija hoče! To bi bil narobe svet; kaj je mar gospôska zavolj kmeta na svetu, da bi se po njegovem jeziku ravnala! Tega Dežman in Zavašnik gotovo ne bodeta dovolila.

Andrej. Kdo ju bo pa prašal! Zdaj imamo postavo, da se mora goditi in gospodje so prisegli na-njo. Le berite „Novice“ in boste videli, kako je Levstik gosp. Grčarju, svetovalcu ljubljanske deželne sodnije, paragraf 19. pred oči stavil, da je omolknil. Kdor se §. 19 ne bo držal, naj se mu enaka godi; čast in hvala pa vsem gospodom, ki ga spoštujejo. Številka 19. se mi zdaj tako dopada, da jo bom še v loterijo stavil. In tako z Bogom, sosedje! A. Net.

Zabavno berilo.

Ženitnina.

Črtice iz življenja, poslovenil po hrvaščini J. Levičnik.

(Dalje.)

„Isti čas — nadaljuje grajščak svojo pripovedko — pride mi nenadjani, al mili gost Ljudevit K—. Bil je on edini sin mojega pokojnega prijatelja in bližnjega grajščaka. Ker je oče bil vojak z dušo in telesom, je ravno to želel tudi o svojem sinu; toraj ga prec po izvršenih šolah dá vvrstiti v vojsko. Pred štirimi leti se je preselil moj stari sosed v večni pokoj, in ker se je sin njegov nahajal oni viharini čas v magjarski vojski, naprosil in postavil me je umirajoči prijatelj za izvršitelja njegove oporoke ter oskrbnika in nadzornika vseh njegovih lastnin, dokler se sin ko edini dedič ne povrne na dom. Po končani vojski stopi Ljudevit kot major iz vojaščine, ter povrne se v domovino, da prevzame očetova posestva v svojo last. Prišel je, kakor sem Vam že povedal, ravno o mojih najsrečnejših dnevih. — Zadrževan s sporočevanjem Ljudevitovega premoženja in z mnogimi drugimi pōsli pri izvrševanju prijateljeve oporoke, moral sem začasno odložiti svoje lastne ženitvanske zadeve in namére. Mladi moj prijatelj Ljudevit je bil sicer po naravi svoji kakor rajni njegov oče; al zdaj vkljub svoji mladosti — štel je še le blizo 26 let — resnoben, nekako zamišljen in otožen. Videlo se je v vsem, da akoravno še mlad, moral je prestati že silnih srčnih bojov. To ravno pa je vtiskalo licu njegovemu neko zanimivo, zlasti za žensko okó omamljivo melanholijo. Kontrast mojega in Ljudevitovega značaja moral je čutiti slednji, kdor naju je videl. Jaz, človek zrelih let, a vendar vedno dobre volje in vesele misli, — on pa, cvetoč v dobi krepke mladosti, vendar zmirorom zamišljen, resnoben in otožen. Da ga malo oživim, vodim ga pogostoma v društva; — največkrat pa v bližnji gradič stare gospé svoje sosedé, kjer sva redovno vsaki dan prebila nekoliko srečnih ur. — Čudovita milina moje mlade sosedé, ki je mene popolnoma omamila — rekel bi — očarala, nasproti mojemu mlademu prijatelju ni mogla do živega seči. Bil jej je sicer prijazen, vendar pa hladán in v svoji obnaši kakor proti vsakemu drugemu. Temu nasproti pa sem pričel malo po malo pri Milici opazovati neko sočutje do mladega nesrečnika, kakor ga je ona šaljivo imenovala. Znano je pač dovolj, da tuga mladega človeka ne naznačuje ženskemu spōlu družega nego skrivno nesrečo, — a tiha bolečina in nesreča zanima zopet najbolj žensko srce ter probuja v njem sočutje in ljubovednost. Tako tudi se je Milica očividno trudila in si sè svojo priljudnostjo prizadevala, tolažiti skrivnostno žalost mlademu vojniku. Pozorno opazevajoč obadva sem ljubeznjivo postopanje devojkino okoli novega gosta pripisoval blagi njeni naravi, s ktero je želela ublažiti vsako bolečino krog sebe, in sem se toliko manj bal kake nevarnosti gledé mojih namenov, ker je bila Milica proti meni vedno tako prijazna in odkritosrčna kakor prej. Mladi moj prijatelj pa tudi v ničemur ni Milice odlikoval ali se prijazniše do nje vedel kakor do drugih gospodičin.“

„Tako preteklo je bilo zopet nekoliko časa, kar sem nenadoma moral oditi na neko drugo svojo grajščino, ktero sem bil podedoval po materi svoji v sosedni zemlji, da ondi gospodarstvo pregledam. Zoper voljo in namen zadrževala so me tam opravila dva cela meseca.“

„Povrnivši se nazaj na dom, najdem vse čudno drugače. Prvi obišče me Ljudevit; al s kakim, za-me presunljivim naznanilom! Razkril mi je, da je, opazivši pri Milici plamečo ljubezen do njega, odločil vzeti si o v zakon, ter da si jo je že izprosil od stare gospé, njene tete, ktera mu prošnje tudi ni odrekla; le dela je, da se hoče poprej z manoj posvetovati; kajti brez mene noče zvršiti nobene bolj važne reči. „Prišel sem toraj“ — reče mi Ljudevit — „da vas poprosim Vašega prijateljskega posredovanja pri važnem tem opravilu, ker sem“ — dodá britko nasmehljaje se — „spoznal v hiši Vaše blage sosedé, da je sladko zavetje tihega domačinstva najboljši lek za rane, ki žgejo in — pekó.“ — On tedaj ni družega iskal pri Milici ko mirnega zavetja pred navalom neke hude strasti, ki mu je vznemirovala duhá in žgala mu srce. In mene! — mene prišel je prosit, da ga vpeljem v tihi raj, iz kterega me izgnati preti. — Lahko si vsakdo misli, kako sem bil osupnjen in potrpt pri tem naznanilu, ki mi je prišel kot strela iz jasnega — vendar pa sem se vzdržal toliko, da pred Ljudevitom nisem odkril svojih čuvstev, o kterih — izjemši staro gospó — morebiti nihče še sanjal ni. Obljubim mu toraj svojo pomoč, in ker sem — na svojo neizrekljivo dušno žalost! — videl, da Milica v zavezi z Ljudevitom išče in upa res svojo srečo, odpovedal sem se jaz najslajšim svojim željam ter Milici žrtoval lastno srečo in dušni pokoj — — čez mesec dni smo obhajali poroko Ljudevitovo z Milico.“

(Dalje prihodnjič.)

Od kod visoki klobuk, ki se imenuje cilinder?

Zgodovinska črtica.

Gosp. N. Kohn je v seji avstrijskega obrtniškega društva na Dunaji dokazal, da je kitajske (kineške) korenine; pred 50 leti je prišel na Francozko, odkodar ga je pariški klobučar Dupont počel po svetu razglašati, da se je po vsej Evropi udomačil. Zagrebški „Gosp. list“, iz kterega smo povzeli to novico, dostavlja zgodovini cilindrov, da 1860. leto je pokopalo na Hrvaškem cilinder, ki je ondi za spomin le ostal kočijažem vélike gospóde. Pri nas na Slovenskem je še veliko cilindrov in ljubljanski dopisniki v „Pressah“ in v „Triesterici“ vsi nosijo cilinder, češ, da „inteligencija“ biva samo — pod visoko štulo. Kdor ne verjame, plača počen groš. — Na vsaki način pa je po zgodovinskih preiskavah Kohnovih zdaj dognano to, da se je velika krivica godila cilindrom, ko so jih sèm ter tjà preganjali kot „švabsko“ pokrivalo; zdaj vemo, da je cilinder — kineškega porékla.

Tako se vsak dan razjasnujejo zgodovinske stvari.

Dopisi.

Iz Belega grada 24. febr. 06. — Nadjaje se, da ne bode „Novicam“ neugodno, ako prejmejo kak dopis iz prestolnice kneževine srbske, pošiljam vam te vrstice, da jih priobčite svetu slovenskemu, da i on zná, kaj se misli i radi tukaj na slavenskem jugu. — Od nekega vremena mnogo se prenašajo po vnanjih časnikih vesti, kakor da mora zdajci i zdajci planiti ustanek na istoku. Ne znam, v koliko so te vesti istinite; ali mogel bi reči, da ni vse tako, kakor govore nemški in francoski